

“Eksik Bağlantı” Taşta Yazılı

Suriye'deki kazılarda ortaya çıkan taşlar üzerindeki yazıların, yazılı iletişimin evrimindeki eksik bağlantıyı ortaya çıkarmada önemli bir bulgu olduğu ileri sürüldü. 10 000 yaşındaki bu yazılar, dünyanın en eski yazısı olan Sümer çivi yazısından iki kat daha eski. Farklı sembollerden oluşan bu resim işaret/yazıların (pictograms) anlamı var, ama yazılı dil kadar karmaşık değil. Bilim adamları bu Suriye resim işaret/yazısının, MÖ 30 000 ve 12 000 yılları arasında başlayan paleolitik çağ ve sanatıyla yazının daha geç dönemdeki yapısı arasında iletişim açısından bir geçişi yansıttığını söylüyorlar. Taşlar Fırat nehrinin sol kıyısındaki Jerf el Ahmar kazılarında ortaya çıktı. Bir tür alete benzeyen taşların dördünün bir yüzeyinde büyük bir yiv bulunurken, diğer yüzlerinde çizgi, ok ve hayvan dış hatlarının çizildiği görülüyor. Daha küçük, yassı oval şekilli iki taşın her iki tarafı da kazınmış. Birinin üzerinde yuvarlak gözleri olan baykuş gibi bir figüre bağlı büyük bir böcek tasvir edilirken, öbür yanında noktalarla bezenmiş 34 hilal şekli bulunuyor. İkinci yassı taş üzerinde oklar, zikzaklar ve farklı şekiller varken diğer yüzeyinde bir çizelge ve yılan bulunuyor. Bütün bu geçmiş mesajların ne anlama geldiği belki bir sır ola-

1. Bilim Şenliği Başlıyor

Bilim Merkezi Vakfı'nın, toplumda bilim kültürünü yaymak, bilimi ve teknolojiyi sevdirmek, insanları bilime ve teknolojiye yönlendirmek amacıyla düzenlediği 1. Bilim Şenliği bu ay içinde başlıyor. Şenlik uymı zamanda, toplumda bilim ve teknoloji heyecanı yaratıp, Vakfın İstanbul için planladığı Bilim Merkezi Projesi'ni tanıtıp, projeye maddi ve manevi destek yaratmayı amaçlıyor, 1-16 Mart tarihleri arasında İTÜ Taşkışla binasında düzenlenen şenlikte, özel olarak hazırlanmış gösteri birimleri bulunuyor, Mekanik, ışık, ses, yansıma, algılama ve daha bir çok bilim ve teknoloji konusunu işleyen 60 kadar gösteri birimi ziyaretçilerin kullanımına açık olacak. Bilim ve Teknik Dergisi olarak okurlarımızı bu şenliğe davet ediyoruz.

arak kalacak. Anlamaların çözülmesi belki yeni buluşlar sayesinde gerçekleşebilirdi ama araştırmacıların, Tich-rine barajının 2 km kuzeyinde bulunan kazı alanının sular altında kalmadan çalışabilecekleri yalnızca bir sezonları var.

Özgür Tek

<http://www.newscientist.com>

Venüs'de Yaşam Olasılığı

Mars'ta yaşam vardı, yoktu derken Güneş Sistemi'nde yaşamla ilgili bir bomba da Colorado Üniversitesi'nden bir bilim adamından geldi:

Venüs'te yaşam olabilir. Gökyüzündeki güzelliği ile mitolojik öykülere ilham kaynağı olmuş olsa da, 1962 yılında Venüs'e ulaşan bir sondanın -Mariner II- elde ettiği bulgularla, Venüs'te yaşam olabileceği ile ilgili hayaller suya düşmüştü. Zira Venüs'ün yüzey sıcaklığı, 500°C'nin üzerinde. Venüs, adını taşıdığı aşk ve güzellik tanrıçasından çok, yüzeyindeki diğer koşullarla (yüksek basınç vs) geleneksel cehennem görüntüsünü daha çok andırıyor.

Tüm koşullara karşılık David Grinspoon, Venüs'ün yüzeyinde değilse de, atmosferinin üst tabakalarında yaşam bulunabileceği inancında. Ve bu yüzden de NASA'yı 2004 yılında gezegene yeni bir sonda göndermesi için ikna etmenin yollarını arıyor. Grinspoon, diğer bilim adamlarının gezegenlerde, Dünya'daki yaşamın en temel elementi olan karbonun izlerini aradıklarını, ancak bir diğer element olan kükürtün de yaşamı ortaya çıkarabilecek karmaşık yapılar üretebilme yeteneğinde olabileceğine inanıyor. Bunun da, gezegenin üst atmosferinde gerçekleşen, henüz açıklanamamış, morötesi ışınların soğurulmaları ile ilişkili olduğu inancında. Grinspoon, Dünya'yı yaşanamaz kılacak koşulların Venüs'deki yaşamın sırrı olabilir diyor. Ancak yine de anahtar sözcük “belki”...

Murat Maga

<http://www.cnn.com/TECH/9702/06/venus.asp>

Genom Araştırmaları Konsorsiyumu

Dünya çapında çok sayıda araştırmacı ve kurumun katıldığı genom projesinin bulguların basın-yayın araçlarına yansıyor. Basında sık sık yeni genler ve işlevlerine dair bilgilere rastlamak mümkün. Genom projesi kapsamında değerlendirilmesi gereken bu haberler gelecek yüzyılın yeni bilimsel ve teknolojik yaklaşımlarına da kapı açıyor. Türkiye'de de bu konuda kamuoyu oluşturmak ve konuya ilgi duyan, akademik kesimden olsun olmasın herkesin katılabileceği bir grup harekete geçti. Her geçen gün genişleyen bu kitle, ülkemizde genom projesine ilgi duyan kurum ve kuruluşları bir araya getirmeyi ve bilimsel işbirliği oluşturmayı amaçlıyor. Konsorsiyuma TÜBA-TÜBİTAK-TTGV de destek veriyor. Genom Araştırmaları Konsorsiyumu'nun Eylül 1996'da İstan-

bul'da gerçekleştirilen II. Balkan Genetik Kongresi kapsamındaki ilk toplantısında Türkiye Genom Projesi'nin hedef ve amaçlarını saptayacak bir ön çalışma başlatıldı. Genom Araştırmaları projesinde öncelikli konuların belirlenmesi üzerinde çalışacak olan grup, konsorsiyum üyelerini her yıl en az bir kez bir araya getirecek bilimsel toplantılar düzenlenmeyi planlıyor. Bu gelişmelerin ise araştırmaya ayrılan kısıtlı kaynakların belirli düzeye çıkarılmasına önayak olacağı umuluyor.

Genom Araştırmaları Konsorsiyumu ve yayınlanan haber mektubu için yazışma adresi:

Adres: Bilkent Üniversitesi, Fen Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü 06533 Bilkent-Ankara

